

เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับงานทางของกรมทางหลวง

1. ประวัติกรมทางหลวง

กรมทางหลวงได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นกรม เมื่อวันที่ 1 เมษายน ร.ศ. 131 ตรงกับ พ.ศ. 2455 แต่เดิมนั้นจะมีที่แต่กรมคลองซึ่งอยู่ในกระทรวงเกษตราธิการ ล่วงมาจนถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้ยุบกรมคลองมาขึ้นกับกระทรวงโยธาธิการและให้ชื่อว่า "กรมทาง" มีหน้าที่รับผิดชอบ ทั้งทางน้ำและทางบก และให้เปลี่ยนชื่อกระทรวงโยธาธิการ เป็นกระทรวงคมนาคมด้วย ตามประกาศจักราชากรรัตนโกสินทร์ ศก. 131

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ทรงมีพระราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่า กระทรวงโยธาธิการ เป็นกระทรวงสำคัญอันหนึ่ง ซึ่งเป็นหน้าที่จะดำริห์และจัดการสงขชาวสารแลทำทางบกทางน้ำเพื่อไห้การไปมาค้าขายของมหาชนในระหว่างกรุงเทพมหานครกับหัวเมืองต่าง ๆ ฉะในระหว่างหัวเมืองกับหัวเมืองในพระราชอาณาจักรสยาม และในระหว่างพระราชอาณาจักรสยามกับอาณาเขตต่างประเทศใดก็คักๆกันใด อันเป็นทางไห้เจริญผลประโยชน์แก่กรุงสยาม แต่เวลานี้มีราชการบางอย่างยังไม่เป็นระเบียบอันดี มีการกวางกายกันอยู่บาง สมัยนี้สมควรที่จะจักราชากรในกระทรวงโยธาธิการไห้ลงระเบียบเป็นอันดี จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งว่าไห้ยกกรมคลองจากกระทรวงเกษตราธิการ มาขึ้นอยู่ในกระทรวงโยธาธิการอีกกรมหนึ่งเป็นกรมทาง มีหน้าที่ทำทางบกและทางน้ำ... ส่วนกระทรวงโยธาธิการ ตามรูปุใหม่ นั้น ไ้คงมีหน้าที่ดำริห์แลจัดการสงขชาวสารและการทำทางน้ำทางบก ทั้งคักคาวมาแล้วข้างตน คงไห้มีกรมขึ้นกระทรวงนี้ คือ กรมรถไฟ 1 กรมไปรษณีย์โทรเลข 1 กรมทาง 1 ...

เมื่อได้จักระเบียบดังคั้งนี้แล้ว นามของกระทรวงที่เรียกว่ากระทรวงโยธาธิการ นั้นหาตรงรูปการไม่ ไ้เปลี่ยนนามกระทรวงโยธาธิการ เป็นกระทรวงคมนาคม

สืบไป

ต่อมาในวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2457 ใต้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โอนแผนกทางน้ำของกรมทางไปให้กรมท่อน้ำ (คือกรมชลประทานในปัจจุบัน) กรมทางจึงเหลืออยู่แต่งานค้ำทางบกเพียงอย่างเดียว นับแต่นั้นเป็นต้นมา

วันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2462 ภายหลังที่ประเทศไทยได้ประกาศสงครามกับประเทศเยอรมันและออสเตรีย-ฮังการีแล้ว ก็ได้โปรดเกล้าฯ ให้กรมทางไปอยู่กับกรมรถไฟหลวง สังกัดกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม เพื่อสะดวกแก่การที่กรมรถไฟหลวงและกรมทางจะได้ใช้วิศวกรที่มีอยู่ร่วมกัน

"กรมทางรวมอยู่กับกรมรถไฟหลวงได้ประมาณ 16 ปี พอถึงวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2476 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยุบกรมทางลงมาเป็นกองวิศวกรรมโยธาขึ้นกับกรมนคราทร กระทรวงมหาดไทย² ต่อมาเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2474 กองวิศวกรรมโยธาก็ได้เปลี่ยนชื่อเป็นกองทางมาขึ้นกับกรมโยธาเทศบาล สังกัดกระทรวงมหาดไทย

วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2484 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล กองทางได้ยกฐานะขึ้นเป็นกรมทาง โอนสังกัดจากกรมโยธาเทศบาล

¹ กรมทางหลวง, ที่ระลึกครบรอบ 60 ปี กรมทางหลวง 1 เมษายน 2515 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การชายและการซื้อแห่งประเทศไทย จำกัด, 2515), หน้า 2, 3.

² รื่องเดียวกัน, หน้า 4.

กระทรวงมหาดไทย มาสังกัดกระทรวงคมนาคม ตั้งความต่อไปนี้

มาตรา 17 หน้าที่ราชการในกระทรวงคมนาคม แยกเป็น

1. สำนักเลขานุการรัฐมนตรี
2. สำนักงานปลัดกระทรวง
3. กรมการขนส่ง
4. กรมเจ้าท่า
5. กรมไปรษณีย์โทรเลข
6. กรมทาง
7. กรมรถไฟ¹

ในปี พ.ศ. 2487 ประเทศไทยตกอยู่ในระหว่างสงครามมหาเอเชียบูรพา กรมทางได้อพยพไปอยู่ที่จังหวัดเพชรบูรณ์ คงเหลือแต่กองพัสดุและกองช่างกลที่ยังอยู่ที่พระนคร ทางที่ก่อสร้างส่วนใหญ่เป็นทางยุทธศาสตร์ เจ้าหน้าที่ของกรมทางเสียชีวิตกันมากด้วยไข้ป่า ทั้งงานก็เป็นงานเร่งด่วนจนถึงกับต้องเกณฑ์ราษฎรมาทำงาน "จนกระทั่งถึงสมัยของรัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ ในปี พ.ศ. 2488 กรมทางจึงได้ย้ายกลับมาอยู่ที่พระนครตามเดิม"²

"แม้จะได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นกรมแล้วก็ตาม แต่กรมทางก็ยังไม่มีที่ทำการเป็นของตนเอง ยังคงอาศัยอยู่ในกรมโยธาเทศบาลที่เชิงสะพานผ่านฟ้าลีลาศ"³

¹ กรมทางหลวง, ที่ระลึกครบรอบ 60 ปี กรมทางหลวง 1 เมษายน 2515 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การชายและการซื้อแห่งประเทศไทย จำกัด, 2515), หน้า 6, 7.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 7, 8.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 7.

จนถึงวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2491 จึงได้ย้ายไปอยู่ที่ถนนพระราม 6 ซึ่งเป็นที่ตั้งของกองการพัสดุในปัจจุบัน ต่อมาได้ทำพิธีเปิดอาคารที่ทำการของกรมค่านถนนศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2498

เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2495 กรมทางได้เปลี่ยนชื่อเป็น "กรมทางหลวงแผ่นดิน" สังกัดกระทรวงคมนาคม ตั้งความต่อไปนี้

มาตรา 17 หน้าที่ราชการในกระทรวงคมนาคม แยกเป็น

1. สำนักเลขานุการรัฐมนตรี
2. สำนักงานปลัดกระทรวง
3. กรมการขนส่ง
4. กรมเจ้าท่า
5. กรมทางหลวงแผ่นดิน
6. กรมไปรษณีย์โทรเลข¹

"ในวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2506 กรมทางหลวงแผ่นดินได้เปลี่ยนชื่อเป็นกรมทางหลวง สังกัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ จนกระทั่งวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 กรมทางหลวงจึงได้โอนกลับไปสังกัดอยู่กับกระทรวงคมนาคมตามเดิม"²

อนึ่ง ในวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2503 ได้จัดตั้งกองตำรวจทางหลวงขึ้นตามมติของคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีหน้าที่ดูแลรักษาและป้องกันมิให้ทางหลวงชำรุดเสียหาย

¹กรมทางหลวง, ที่ระลึกครบรอบ 60 ปี กรมทางหลวง 1 เมษายน 2515 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การชายและการซื้อแห่งประเทศไทย จำกัด, 2515), หน้า 7.

²กรมทางหลวง, กองฝึกอบรม, กรมทางหลวงกับท่าน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2519), หน้า 2.

เร็วกว่าที่ควร เพื่อควบคุมตรวจตรายานพาหนะที่สัญจรอยู่บนทางหลวง และเพื่อควบคุมการจราจรบนทางหลวงให้เป็นไปตามกฎหมายทางหลวง ตลอดจนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดขึ้นบนทางหลวงด้วย มีส่วนราชการที่เกี่ยวข้องคือกรมทางหลวง และกรมตำรวจ โดยมีข้อตกลงระหว่างสองกรมคือ ให้กองตำรวจทางหลวงรับงบประมาณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จากกรมทางหลวง เช่น เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าก่อสร้างอาคารที่พัก ค่าอุปกรณ์เครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน เป็นต้น ส่วนสายการบังคับบัญชาให้ขึ้นตรงต่อกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง กรมตำรวจ ตามกฎหมาย

2. ความหมายของงานทาง ประเภทของทางหลวงและระบบทางหลวง

2.1 ความหมายของงานทาง

ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 295 (ว่าด้วยกฎหมายเกี่ยวกับทางหลวง) ข้อ 2 ได้ให้คำจำกัดความของงานทางและคำจำกัดความอื่น ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานทางไว้ดังต่อไปนี้

งานทาง หมายความว่า กิจการใดที่ทำขึ้นเพื่อหรือเนื่องในการสำรวจ การก่อสร้าง การขยาย การบูรณะ หรือการบำรุงรักษาทางหลวง หรือการจราจรบนทางหลวง ทางหลวง หมายความว่า ทางหรือถนนซึ่งจัดไว้เพื่อประโยชน์ในการจราจร สาธารณะทางบกไม่ว่าในระดับพื้นดิน ไท หรือเหนือพื้นดิน หรือใต้อากาศหรือเหนืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นนอกจากทางรถไฟ และให้หมายความรวมถึงที่ดิน พืช พันธุ์ไม้ทุกชนิด สะพาน ท่อ หรือรางระบายน้ำ อุโมงค์ ร่องน้ำ กำแพงกันดิน เขื่อน รั้วหลักสำรวจ หลักเขต หลักระยะ ป้ายจราจร เครื่องหมายจราจร เครื่องหมายสัญญาณ เครื่องสัญญาณไฟฟ้า เครื่องแสงสัญญาณ เรือสำหรับขนส่งข้ามฟาก ทาเรือสำหรับขึ้นหรือลงรถ และอาคารหรือสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์งานทางบรรดาที่ใดจัดไว้ในเขตทางหลวง และเพื่อประโยชน์แก่งานทางนั้นด้วย

ทางจราจร หมายความว่า ส่วนหนึ่งของทางหลวงที่ทำหรือจัดไว้เพื่อการจราจรของยานพาหนะ

ทางเท้า หมายความว่า ส่วนหนึ่งของทางหลวงที่ทำหรือจัดไว้สำหรับคนเดิน

ทางขนาน หมายความว่า ส่วนหนึ่งของทางหลวงที่ทำหรือจัดไว้ทั้งสองข้างหรือเฉพาะข้างใดข้างหนึ่งของทางหลวง เพื่อใช้เป็นทางจราจรหรือทางเท้า

ไหลทาง หมายความว่า ส่วนหนึ่งของทางหลวงที่อยู่ติดกับทางจราจรทั้งสองข้าง¹

2.2 ประเภทของทางหลวง

ทางหลวงในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 7 ประเภท คือ

1. ทางหลวงพิเศษ คือทางหลวงที่ได้ออกแบบเพื่อให้การจราจรผ่านได้ตลอดรวดเร็วเป็นพิเศษ ซึ่งรัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดให้เป็นทางหลวงพิเศษ และกรมทางหลวงเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ขยาย บูรณะ และบำรุงรักษา และไคลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงพิเศษ
2. ทางหลวงแผ่นดิน คือทางหลวงที่กรมทางหลวงเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ขยาย บูรณะ และบำรุงรักษา และไคลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงแผ่นดิน
3. ทางหลวงจังหวัด คือทางหลวงที่กรมทางหลวงเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ขยาย บูรณะ และบำรุงรักษา และไคลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงจังหวัด
4. ทางหลวงชนบท คือทางหลวงนอกเขตเทศบาลและเขตสุขาภิบาลที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ขยาย บูรณะ และบำรุงรักษา และไคลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงชนบท
5. ทางหลวงเทศบาล คือทางหลวงในเขตเทศบาลที่เทศบาลเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ขยาย บูรณะ และบำรุงรักษา และไคลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงเทศบาล
6. ทางหลวงสุขาภิบาล คือทางหลวงในเขตสุขาภิบาลที่สุขาภิบาลเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ขยาย บูรณะ และบำรุงรักษา และไคลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงสุขาภิบาล
7. ทางหลวงสัมปทาน คือทางหลวงที่รัฐบาลได้ให้สัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงที่ใครรับสัมปทาน และไคลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงสัมปทาน²

¹ ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 295 (ว่าด้วยกฎหมายเกี่ยวกับทางหลวง)
หน้า 2, 3.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 4 - 6.

ทางหลวงทั้ง 7 ประเภท ดังกล่าวมีระเบียบการลงทะเบียนตามกฎหมาย
ดังต่อไปนี้

1. ทางหลวงพิเศษและทางหลวงแผ่นดิน อธิบดีกรมทางหลวงเป็นผู้จัดให้ลงทะเบียนไว้ ณ กรมทางหลวง โดยอนุมัติของรัฐมนตรี
2. ทางหลวงจังหวัดและทางหลวงสัมปทาน อธิบดีกรมทางหลวงเป็นผู้จัดให้ลงทะเบียนไว้ ณ กรมทางหลวง
3. ทางหลวงชนบท ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้จัดให้ลงทะเบียนไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด เมื่อได้รับความยินยอมจากอธิบดีกรมโยธาธิการ
4. ทางหลวงเทศบาล นายกเทศมนตรีเป็นผู้จัดให้ลงทะเบียนไว้ ณ สำนักงานเทศบาลโดยอนุมัติของผู้ว่าราชการจังหวัด
5. ทางหลวงสุขาภิบาล ประธานกรรมการสุขาภิบาลเป็นผู้จัดให้ลงทะเบียนไว้ ณ สำนักงานสุขาภิบาล โดยอนุมัติของอธิบดีกรมโยธาธิการ¹

ในจำนวนทางหลวงทั้ง 7 ประเภทนี้ กรมทางหลวงรับผิดชอบทางหลวง 4 ประเภท คือ ทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด และทางหลวงสัมปทาน ส่วนทางหลวงชนบทอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยราชการอื่น เช่น กรมโยธาธิการ กรมการปกครอง สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท กรมป.กลาง กรมชลประทาน และหน่วยงานอื่น ๆ สำหรับทางหลวงเทศบาลอยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลต่าง ๆ และทางหลวงสุขาภิบาลอยู่ในความรับผิดชอบของสุขาภิบาลต่าง ๆ

นอกจากทางหลวงทั้ง 7 ประเภทข้างต้นแล้ว ยังมีทางหลวงหรือทางสาธารณะที่ไม่เข้าอยู่ในข่ายนี้อีก ได้แก่ทางที่ประชาชนหรือจังหวัดและส่วนราชการอื่น ๆ ก่อสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาตำบลหรือหมู่บ้าน โดยมีไคลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงประเภทใด ๆ จึงไม่

¹ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 295 (ว่าด้วยกฎหมายเกี่ยวกับทางหลวง)

เป็นทางหลวงที่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนไม่น้อย ทางเหล่านี้ภายหลังที่ได้มอบให้กรมทางหลวงมาดูแลรักษาหรือก่อสร้างก็จะ เป็นทางหลวงที่ถูกต้องตามกฎหมายต่อไปหรืออาจลงทะเบียนเป็นทางหลวงชนบท ทางหลวงสุขาภิบาล หรือทางหลวงเทศบาลก็ได้เช่นกัน

2.3 ระบบทางหลวง

ปัจจุบันนี้กรมทางหลวงได้จัดแบ่งระบบทางหลวงออกเป็น 3 ระบบคือ

1. ทางหลวงสายประธาน (Primary Highway) คือทางหลวงแผ่นดินสายหลักที่มีความสำคัญ เชื่อมโยงระหว่างภาคต่อภาคหรือจังหวัดต่อจังหวัด มีความยาวต่อเนื่องกัน ทางระบบนี้เปรียบเสมือนเส้นโลหิตใหญ่ที่จะทำให้การจราจรติดต่อกันได้เป็นระยะทางไกล ๆ

2. ทางหลวงสายรอง (Secondary Highway) คือทางหลวงแผ่นดินที่มีความสำคัญรองลงมา ตัดเชื่อมโยงกับสายประธานให้เกิดเป็นข่ายต่อเนื่องกันทั่วประเทศ

3. ทางหลวงจังหวัด (Provincial Road) เป็นทางที่เชื่อมระหว่างจังหวัดต่ออำเภอ อำเภอต่ออำเภอ หรือตำบลต่ออำเภอ เพื่อให้ติดต่อกับทางสายประธานหรือสายรองได้ โดยสามารถนำผลผลิตหรือยานพาหนะจากจุดใดจุดหนึ่งเข้ามาสู่ข่ายทางหลวง (Highways Network) ได้โดยสะดวก

3. ทางในความรับผิดชอบของกรมทางหลวง

ปัจจุบันกรมทางหลวงมีทางในความรับผิดชอบเพียง 3 ประเภทคือ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด และทางหลวงพิเศษ เนื่องจากทางหลวงสัมปทานนั้น หลังจากสิ้นสุดสัญญาแล้วก็ได้โอนเป็นทางบำรุงประเภททางหลวงจังหวัด

ทางในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงนั้น แบ่งตามลักษณะการดำเนินงานออกเป็น 2 ประเภท คือ

ก. ทางก่อสร้าง หมายถึงทางหลวงที่เข้าตามเงื่อนไขต่อไปนี้

1. เป็นทางก่อสร้างเพื่อเปิดพื้นที่ใหม่ เพื่อเป็นประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง หรือการทหาร ทั้งนี้อาจจะเป็นทางก่อสร้างใหม่คือไม่มีทางเดิมอยู่แล้ว หรืออาจจะเป็นทางที่ก่อสร้างบนทางลำลองที่มีอยู่แล้วก็ได้
2. เป็นทางก่อสร้างใหม่เพื่อปรับปรุงทางเดิม ซึ่งเป็นไปได้ในหลายกรณี เช่นทางเดิมยังไม่ได้มาตรฐานก็จะก่อสร้างใหม่ให้ได้มาตรฐาน หรือทางเดิมแคบไม่เพียงพอแก่การจราจรที่เพิ่มมากขึ้น ก็จะได้ก่อสร้างเพื่อขยายช่องจราจรให้กว้างขึ้น เป็นต้น
3. เป็นทางก่อสร้างเพื่อบูรณะทางเดิม ในกรณีที่ทางเดิมมีความบกพร่อง ทางด้านความแข็งแรงของโครงสร้าง ความปลอดภัยของผู้ใช้ถนน และสภาพของทางเสียหายเกินกว่าที่จะบำรุงรักษาต่อไปได้อีก ก็จะได้ก่อสร้างใหม่เพื่อให้ทางมีสภาพดีพอที่จะใช้งานต่อไปได้อีกนาน

ทางก่อสร้างในเงื่อนไขต่าง ๆ ดังที่กล่าวมานี้ มีลักษณะการดำเนินงานสลับซับซ้อนหลายขั้นตอน และต้องใช้เทคนิคทางด้านวิชาการมาก ทางที่จะก่อสร้างแต่ละสาย จะได้รับการพิจารณาเพื่อบรรจุเข้าโครงการก่อสร้างและบูรณะทางหลวง ทั้งนี้โดยคำนึงถึงผลตอบแทนทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง หรือการทหาร และให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในอันที่จะสร้างสรรความเจริญมั่นคงให้กับประเทศโดยรวม

ข. ทางบำรุง หมายถึงทางหลวงที่ก่อสร้างแล้วเสร็จได้มาตรฐานตามแผนที่กำหนดไว้ จะเป็นผิวคอนกรีต ผิวลาดยาง หรือผิวลูกรังแล้วแต่กรณี โดยได้รับอนุมัติเงินงบประมาณค่าบำรุงรักษา เพื่อให้ทางหลวงเหล่านี้อยู่ในสภาพที่สามารถรับการจราจรได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยทุกฤดูกาล สำหรับทางบำรุงนี้มีลักษณะการดำเนินงานที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนเท่ากับทางก่อสร้าง ทั้งยังเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานน้อยกว่าด้วย

จากสถิติเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2520 ทางหลวงในความรับผิดชอบของ
กรมทางหลวงในภาคต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางบำรุงและทางในระหว่างก่อสร้างมีดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงระยะทางในความรับผิดชอบของกรมทางหลวง
(ทั้งที่เป็นทางบำรุงและทางในระหว่างก่อสร้าง)
สถิติเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2520

ภาค	ทางบำรุง (ก.ม.)	ทางในระหว่าง ก่อสร้าง (ก.ม.)	รวม (ก.ม.)
เหนือ	4,873	6,372	11,245
ตะวันออกเฉียงเหนือ	7,499	3,820	11,319
กลาง	5,777	2,636	8,413
ใต้	4,733	2,522	7,255
รวม	22,882	15,350	38,232

ที่มา : กองวางแผน กรมทางหลวง